

KOMERCTIESĪBAS

Nr. 31

Sorainen Law Offices

Pärnu mnt. 15
10141 Tallinn, Estonia
Tel: +372-6 651 880
Fax: +372-6 651 881
Email: sorainen@sorainen.ee

Kr. Valdemara iela 21
LV-1010 Rīga, Latvia
Tel: +371 7 365 000
Fax: +371 7 365 001
Email: sorainen@sorainen.lv

Jogailos g. 4
LT-01116 Vilnius, Lithuania
Tel: +370-5 2685 040
Fax: +370-5 2685 041
Email: sorainen@sorainen.lt

Museokatu 9 B 17
00100 Helsinki, Finland
Tel: +358-9 4369 0840
Fax: +358-9 4369 0841
Email: sorainen@sorainen.com

Baltijas Komerctiesību seminārs Viļņā

Sorainen Law Offices uzaicina jūs uz
BALTIJAS KOMERCTIESĪBU SEMINĀRU
2004. gada 7. oktobrī

Radisson SAS Astorija Hotel,
Didžioji g. 35/2, Viļņā, Lietuvā.

Semināra mērķis ir sniegt ieskatu pēdējos un svarīgākajos komerctiesību jautājumos Baltijas valstīs visiem šā reģiona uzņēmumiem. Semināra mērķis būs praktisku jautājumu akcentēšana, kas saistīti ar komercdarbību Baltijā korporatīvo tiesību, apvienošanās un iegādes, nodokļu, intelektuālā īpašuma un ES tiesību jomā.

Seminārs ir paredzēts uzņēmumu vadītājiem, tajā skaitā izpilddirektoriem, finanšu direktoriem, grāmatvežiem un konsultantiem, kā arī ikvienam, kas ir un vēlas palikt aktīvs un informēts par Baltijas komercdarbības vidi.

Lai iegūtu sīkāku informāciju, lūdzu, apmeklējiet mūsu mājas lapu www.sorainen.com vai sazinieties ar mums pa e-pastu: sorainen@sorainen.lt

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas uzņēmēj sabiedrība (Societas Europaea) sniedz jaunu iespēju starptautiskiem uzņēmumiem

2004. gada 8. oktobrī stājas spēkā Padomes Regula (EK) Nr. 2157/2001 ("Regula") par Eiropas uzņēmēj sabiedrības (SE) statūtiem.

SE (pazīstams pēc latīņu nosaukuma Societas Europaea) kļūs par realitāti pēc 30 gadiem, kad tā pirmo reizi tika ierosināta. SE dos iespēju uzņēmēj sabiedrībām, kas darbojas vairāk nekā vienā dalībvalstī, tikt izveidotām par vienu vienotu uzņēmēj sabiedrību saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem un tādējādi spējīgām darboties visā ES ar vienu noteikumu kopumu un vienotu vadību, kā arī pārskatu sistēmu, nevis dažādiem katras dalībvalsts tiesību aktiem, kurās tām ir meitas uzņēmumi. Uzņēmēj sabiedrībām, kas aktīvi darbojas iekšējā tirgū, SE varētu piedāvāt iespējas samazināt

administratīvās izmaksas un pielāgot juridisko struktūru iekšējam tirgum. Tāpat tas dotu iespēju pārrobežu apvienošanās.

Atbilstoši Regulai SE juridiskais statuss ir akciju sabiedrība, un SE kapitāls tiek sadalīts akcijās. Vispārējais princips par akcionāru atbildību akciju sabiedrībās attiecas arī uz SE. Akcionāra atbildība nepārsniedz viņa parakstīto kapitālu. SE minimālais pamatkapitāls nedrīkst būt mazāks par EUR 120 000. Tomēr tas var būt arī lielāks, jo atbilstoši Regulai dalībvalsts tiesību akti, kas pieprasa lielāku parakstīto kapitālu noteiktām uzņēmēj sabiedrībām, attiecas uz SE ar juridisko adresi konkrētajā dalībvalstī.

SE vadība ir akcionāru kopsapulce un/vai uzraudzības institūcija un vadības institūcija (divpakāpju sistēma) vai administratīva institūcija (vienpakāpju sistēma) atkarībā no tā, kā struktūra ir

Valsts ieņēmumu dienests turpina izdot rīkojumus muitas tiesību un nodokļu piemērošanas jomā

Jauna kārtība ziedojumu veikšanai, saņemot nodokļu atlaides

Sorainen Law Offices konsultēja klientu komplicētā korporatīvo finanšu lietā enerģētikas nozarē

Sorainen Law Offices kolektīvam ir pievienojies 50. jurists

noteikta SE statūtos. Uzraudzības, vadības un administratīvās institūcijas locekļu skaitu vai noteikumus to noteikšanai nosaka SE statūtos. Tomēr dalībvalsts var noteikt minimālo un/vai maksimālo minēto locekļu skaitu. Jāatzīmē, ka arī juridiska persona var būt par uzraudzības institūcijas, vadības institūcijas un/vai administratīvās institūcijas locekli, ja vien to neaizliedz tās dalībvalsts tiesību akti, kurā SE ir juridiskā adrese.

SE piemērošana praksē varētu būt diezgan komplicēta, jo SE papildus Regulai un SE statūtiem reglamentē dalībvalstu tiesību aktu noteikumi par akciju sabiedrībām, kuras izveidotas saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā SE ir juridiskā adrese. Regulā pašā izklāstīta sistēma SE un tās reglamentēšanai, tomēr vienlaikus ir jāpiemēro arī katras dalībvalsts tiesību akti, kas nosaka akciju sabiedrību darbību attiecīgajā dalībvalstī.

Jāatzīmē, ka pastāv arī dažādas darbinieku tiesības attiecībā uz SE, jo Padomes Direktīva 2001/86/EK nosaka principus, kā organizējama darbinieku iesaistīšana SE darbībā. Darbinieku iesaistīšana attiecībā uz SE tiks aplūkota nākamajā Baltic Legal Update izdevumā.

Papildu informācija pieejama no:
Pekka Puolakka
 e-pasts: pekka.puolakka@sorainen.ee

LATVIJA

VALSTS PASŪTĪJUMS

Tiek vienkāršotas iepirkumu procedūras
 Izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr. 603 "Par iepirkuma procedūrām un to piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem" saskaņā ar likuma "Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām" 5.2. pantu. Noteikumi paredz vienkāršotu iepirkuma līguma piešķiršanas procedūru, izvēloties piedāvājumu ar viszemāko cenu. Šī procedūra jāpiemēro gadījumos, kad pasūtītājs likuma "Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām" izpratnē nevis veic iepirkumus pats, bet gan finansē projektu (izņemot likuma "Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām" 5.1. pantā minētos būvniecības projektus) un ja projekta ietvaros jāveic iepirkums, kura vērtība pārsniedz LVL 5 000. Vienkāršotā procedūra jāpiemēro:

1) juridiskām vai fiziskām personām, kas saņem atbalstu saskaņā ar Komercedarības atbalsta kontroles likumu, t.i., jebkuru komercedarībai no valsts, pašvaldības vai Eiropas Kopienas līdzekļiem sniegtu tiešu vai pastarpinātu finansiālu palīdzību, kas rada vai var radīt konkurences ierobežojumus;

2) Latvijas Republikā reģistrētām juridiskām vai fiziskām personām, kuras atzītas par Eiropas Struktūrfonda finansējuma saņēmējiem vai granta finansējuma saņēmējiem.

Papildu informācija pieejama no:
Eva Berlaus-Gulbe
 e-pasts: eva.berlaus@sorainen.lv

NODOKĻU JAUTĀJUMI

VID turpina izdot rīkojumus muitas tiesību un nodokļu piemērošanas jomā:

• **Jauns tiesību akts par nodokļu parādu samaksas sadalīšanu termiņos vai atlikšanu.**

2004. gada 18. augustā stājies spēkā Valsts ieņēmumu dienesta rīkojums Nr. 1263 "Par muitas parāda un citu muitas iestāžu administrēto nodokļu parādu samaksas sadalīšanu termiņos vai atlikšanu".

Rīkojums izdots, pamatojoties uz likuma "Par nodokļiem un nodevām" 24. panta pirmās daļas 3. punktu ar mērķi nodrošināt vienotu kārtību muitas parādu un citu muitas iestāžu administrēto nodokļu parādu samaksas sadalīšanai termiņos vai atlikšanai. Rīkojumā noteikta 1) informācija, kas nodokļu maksātājam jānorāda iesniegumā par nodokļu parāda samaksas sadalīšanu termiņos vai atlikšanu, 2) informācija, kas nodokļu administrācijai jāpārbauda, izskatot šādu nodokļu maksātāja iesniegumu, 3) kā arī attiecīga nodokļu administrācijas lēmuma pieņemšanas kārtība un nodrošināšanas kārtība, kā arī izpildes uzraudzība un attiecīga nodokļu administrācijas lēmuma sekas. Mūsaprāt, minētā likuma norma neparedz deleģējumu izdot vispārējo tiesību aktus, tādēļ šādu rīkojumu normatīvais raksturs jeb spēkā esamība attiecībā uz komersantiem ir apšaubāma.

• **Jauns tiesību akts par nodokļu nodrošinājumu piemērošanu.**
 2004. gada 30. jūlijā stājies spēkā Valsts ieņēmumu dienesta rīkojums Nr. 1137 "Par galvojumu muitas parāda, pievienotās vērtības nodokļa un akcīzes nodokļa nodrošinājumu piemērošanu".

Rīkojums izdots, pamatojoties uz Eiropas Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulas (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa pieņemšanu septīto daļu "Muitas parāds" pirmo nodaļu "Garantija (galvojums) muitas parāda segšanai" un Komisijas 1993. gada 2. jūlija Regulu (EEK) Nr. 2454/93, kas nosaka izpildes kārtību Eiropas Padomes Regulai (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi, Ministru kabineta 2004. gada 22. aprīļa noteikumiem Nr. 391 "Pievienotās vērtības nodokļa nodrošinājuma apjoma noteikšana, tā iesniegšanas, piemērošanas un samazināšanas kārtība" un Ministru kabineta 2004. gada 25. marta noteikumiem Nr. 171 "Noteikumi par akcīzes nodokļa nodrošinājumiem alkoholiskajiem dzērieniem, tabakas izstrādājumiem un naftas produktiem".

Saskaņā ar rīkojumu metodiskie norādījumi nosaka:

1) galvojuma apjomu muitas parāda nodrošināšanai, tā iesniegšanas, pieņemšanas un piemērošanas kārtību;

2) nodrošinājuma PVN parāda apjomu, iesniegšanas, pieņemšanas un piemērošanas kārtību;

3) akcīzes nodokļa nodrošinājuma piemērošanas kārtību, ja ar akcīzes nodokli apliekamām precēm, izmantojot atlikto nodokļa maksāšanu, piemēro preču pagaidu uzglabāšanu vai preču muižošanu.

Metodiskos norādījumos noteiktās prasības nepiemēro galvojumam, kuru izmanto tranzīta nodrošināšanai. Vispārējā galvojuma apliecības, kas izsniegtas līdz 2004. gada 1. maijam, paliek spēkā līdz tajās minētā derīguma termiņa beigām, bet ne ilgāk kā līdz šī gada 31. decembrim.

• **Jauns tiesību akts par atļaujām deklarēt preces elektroniski.**

2004. gada 8. jūlijā stājies spēkā Valsts ieņēmumu dienesta rīkojums Nr. 1084 "Par atļaujām deklarēt preces elektroniski".

Ar rīkojumu tiek apstiprināti metodiskie norādījumi par muitas deklarāciju iesniegšanu elektroniskā veidā. Saskaņā ar rīkojumu atļauja preču deklarēšanai elektroniskā veidā tiek piešķirta visiem deklarētājiem, kas nodrošina šo metodisko norādījumu prasību izpildi. Rīkojumā noteiktas prasības atļaujas veikt elektronisko deklarēšanu saņemšanai, kā arī šīs atļaujas iegūšanai nepieciešamo dokumentu iesniegšanas un izskatīšanas kārtība.

• **Jauns tiesību akts par muitas deklarāciju labošanu un anulēšanu.** 2004. gada 30. jūlijā stājies spēkā Valsts ieņēmumu dienesta rīkojums Nr. 1147 "Par vienotā administratīvā dokumenta labošanu un anulēšanu".

Saskaņā ar rīkojumu, pamatojoties uz deklarētāja lūgumu, muitas iestāde anulē pieņemtu deklarāciju, ja deklarētājs pierāda, ka preces attiecīgajam muitas režīmam deklarētas kļūdaini vai radušies apstākļi, kuru dēļ vairs nav pamata pakļaut preces tam muitas režīmam, kuram tās sākotnēji bija deklarētas.

• **2004. gada 18. augustā stājās spēkā Latvijas Republikas un Bulgārijas Republikas konvencija "Par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu attiecībā uz ienākuma nodokļiem".**

Konvencija ratificēta Saeimā 2004. gada 20. maijā, publicēta "Latvijas Vēstnesī" 2004. gada 4. jūnijā, Nr. 90 (3038) un parakstīta Sofijā 2003. gada 4. decembrī.

Papildu informācija pieejama no:

Jānis Taukačs

e-pasts: janis.taukacs@sorainen.lv

Jauna kārtība ziedojumu veikšanai, saņemot nodokļu atlaides

2004. gada 17. jūnijā pieņemts Sabiedriskā labuma organizāciju likums, kas stāsies spēkā 2004. gada 1. oktobrī. Būtibā šis likums paredz jauno kārtību, kādā biedrības, nodibinājumi un reliģiskās organizācijas varēs iegūt atļaujas saņemt ziedojumus, ziedotājiem saņemot likumā paredzētas nodokļu atlaides. Pašlaik to regulē Ministru kabineta noteikumi Nr. 315, kas pieņemti 2001. gada 10. jūlijā, atbilstoši kuriem Finanšu ministrija sabiedriskām un reliģiskām organizācijām piešķir ikgadējas atļaujas saņemt ziedojumus, ziedotājam saņemot likumā paredzētās nodokļu atlaides, ar iespēju vēlāk pagarināt atļauju derīguma termiņus.

Saskaņā ar Sabiedriskā labuma organizāciju likumu biedrībām un nodibinājumiem, kuru statūtos, satversmē vai nolikumā norādītais mērķis ir sabiedriskā labuma darbība, kā arī reliģiskajām organizācijām un to iestādēm, kuras veic sabiedriskā labuma darbību, Finanšu ministrija (FM), pamatojoties uz Sabiedriskā labuma komisijas lēmumu, uz nenoteiktu laiku piešķir sabiedriskā labuma organizācijas statusu. Laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" tiks publicēti visi FM lēmumi par šāda statusa

piešķiršanu. Sākot ar 2005. gada 1. janvāri, sabiedriskā labuma organizācijām būs tiesības saņemt likumos noteiktos nodokļu atvieglojumus, kā arī citas likumā noteiktās tiesības, piemēram, saņemt humānās palīdzības kravu sūtījumus. Savukārt personām, kuras ziedo mantu vai finanšu līdzekļus sabiedriskā labuma organizācijai, sākot ar 2005. gada 1. janvāri būs tiesības saņemt likumos noteiktos nodokļu atvieglojumus.

Jaunajā likumā bezatlīdzības ziedošana nošķirta no tādas ziedošanas, kas saistīta ar pretpienākumu, kuram ir atlīdzības raksturs, t.i., sponsorēšanas, un pēdējā gadījumā ziedojums nedod tiesības uz nodokļa atlaidēm. Šādu ziedojumu saņēmējam sava manta un finanšu līdzekļi būs jāizlieto tikai statūtos, satversmē vai nolikumā noteiktai sabiedriskā labuma darbībai. Likuma pārkāpumu gadījumā FM ir arī tiesības atņemt sabiedriskā labuma organizācijas statusu.

Papildu informācija pieejama no:

Brigita Tērauda

e-pasts: brigita.terauda@sorainen.lv

NORMATĪVO AKTU PROJEKTI

Izstrādāts Ministru kabineta noteikumu projekts "Noteikumi par distances līgumu par finanšu pakalpojuma sniegšanu".

Ministru kabineta noteikumu projekts ievieš Eiropas Savienības Direktīvas 2002/65/EK par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu prasības. Noteikumi attieksies uz visiem finanšu pakalpojumu sniedzējiem Latvijā (bankām, apdrošinātājiem u.c.), kas distances līguma ietvaros sniegs patērētājiem kredītēšanas un citus finanšu pakalpojumus. Kā vienu no distances līguma formām var minēt banku pakalpojumus, kas to klientiem tiek piedāvāti ar internetbanku palīdzību. Noteikumi uzskaita informāciju, kas jāsniedz pakalpojumu sniedzējiem par sevi un par pašu pakalpojumu. Tā, piemēram, patērētājs būs jāinformē par visām pakalpojuma maksām un izdevumiem, ierobežojumiem, kā arī atteikumu tiesībām. Noteikumi piešķir patērētājam tiesības vienpusēji atkāpties no līguma 14 vai 30 dienu laikā (garākais termiņš attiecas uz dzīvības apdrošināšanu un privāto pensiju darījumiem). Plānots, ka

noteikumi varētu stāties spēkā jau 2004. gada oktobrī.

Papildu informācija pieejama no:

Ģirts Rūda

e-pasts: girts.ruda@sorainen.lv

Izstrādāts Ministru kabineta noteikumu projekts "Par atbalstu komercsabiedrībām".

Ministru kabineta noteikumu projekts ietver valsts atbalsta programmu nosacījumus, uz kā pamata grantu shēmu apsaimniekotājs valsts aģentūra "Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra" izvērtēs atbalsta pretendenta iesniegto projektu un pieņems lēmumu (administratīvo aktu) par atbalsta piešķiršanu vai projekta pieteikuma noraidīšanu.

Atbalsta projektus apstiprina līdz 2006. gada 31. decembrim, paredzot finanšu līdzekļu izmantošanu līdz 2008. gada 1. jūlijam. Uz atbalsta programmu var pretendēt jebkura komercsabiedrība, kas ir juridiska persona, reģistrēta LR Komercreģistrā un kuras pamatkapitālā ir vairāk kā 75% privāta kapitāla. Komercsabiedrībai ir pašai jā sagatavo projekts un tas jā vada, tā nevar darboties kā starpnieks. Komercsabiedrībai, lai dabūtu atbalstu, ir jā pierāda, ka tai ir pieejami stabili un pietiekami finanšu līdzekļi, lai nodrošinātu pašas sabiedrības darbību visā projekta realizācijas laikā. MK noteikumu projekts izdala 4 atbalsta programmas:

1) jaunu produktu un tehnoloģiju attīstībai - maksimāli pieļaujama atbalsta apmērs no 1 projekta atbalstāmajām izmaksām ir LVL 150 000. Šīs programmas ietvaros tiek segtas tādas izmaksas kā darbaspēka papildu izmaksas, konsultāciju izmaksas, materiālu papildu izmaksas, instrumentu un iekārtu izmaksas;

2) komercdarbības infrastruktūru modernizācijai - maksimāli pieļaujama atbalsta apmērs no 1 projekta atbalstāmajām izmaksām ir LVL 500 000 – 1 000 000;

3) konsultācijām un komercsabiedrību dalībai starptautiskās izstādēs un tirdzniecības misijās - maksimāli pieļaujama atbalsta apmērs no 1 projekta atbalstāmajām izmaksām ir LVL 10 000;

4) nodarbināto kvalifikācijas celšanai, pārkvalifikācijai un tālākizglītībai - maksimāli pieļaujama atbalsta apmērs no viena projekta atbalstāmajām izmaksām ir LVL 30 000.

Neviena no atbalsta programmām nepiedāvā 100% segt komercsabiedrības izmaksas. Atbalsts

LEGAL UPDATE

tiek piešķirts no 35% līdz 80% apmērā (atkarībā no programmas, kā arī komercsabiedrības izmēra).

Papildu informācija pieejama no:
Eva Berlaus-Gulbe
e-pasts: eva.berlaus@sorainen.lv

Dažu svarīgāko normatīvo aktu saraksts, kas pieņemti laika posmā no 2004. gada 1. jūlija līdz 2004. gada 31. augustam:

- Eiropas ekonomisko interešu grupas likums (stājas spēkā 2004. gada 21. jūlijā)
- Ministru kabineta noteikumi Nr. 728 "Noteikumi par obligāti piemērojamiem Latvijas grāmatvedības standartiem un kārtību, kādā sagatavojami naudas plūsmas pārskati un pašu kapitāla izmaiņu pārskati" (stājas spēkā 2004. gada 28. augustā)
- Finanšu un kapitāla tirgus komisijas padomes lēmums Nr. 159

"Procentu likmju riska pārvaldīšanas un procentu likmju riska termiņstruktūras pārskata sagatavošanu noteikumi" (pieņemts 2004. gada 16. jūlijā)

Daži svarīgākie normatīvo aktu projekti, kas pieņemti izskatīšanai laika posmā no 2004. gada 1. jūlija līdz 2004. gada 31. augustam:

- Grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr. 150 "Noteikumi par nodokļu maksātāju un nodokļu maksātāju struktūrvienību reģistrāciju Valsts ieņēmumu dienestā".
- Grozījumi Ministru kabineta 2001. gada 27. februāra noteikumos Nr. 88 "Zāļu ieviešanas, izvešanas un izplatīšanas noteikumi un zāļu lieltirgotavu atvēršanas un darbības prasības"
- Grozījumi likumā "Par pievienotās vērtības nodokli"

Sorainen Law Offices Viļņā adreses maiņa

Ar prieku paziņojam par mūsu jauno
Viļņas biroja telpu atvēršanu
no 2004. gada 20. septembra:

Business Centre 2000
Jogailos g. 4
LT 01116 Vilnius, Lithuania

Lūdzu, ņemiet vērā, ka mūsu kontaktinformācija nemainās:

Tel.: +370-5 2685 040
Fakss: +370-5 2685 041
E-pasts: sorainen@sorainen.lt

Ar nepacietību gaidām tikšanos ar Jums mūsu jaunajās telpās!

SORAINEN LAW
OFFICES JAUNUMI

● Nesenie darījumi

Korporatīvās finanses enerģētikas nozarē

Rīgas birojs palīdzēja akciju kontrolpaketes turētājam hidroelektrostacijas uzņēmumā nopirkt visas mazākuma akcionāra akcijas, piesaistot trešās personas 100% finansējumu darījumam. Darījums bija īpaši komplikēts, ņemot vērā riska pārvaldību enerģētikas nozarē, trešās personas 100% finansējumu, pircējam saglabājot īpašumtiesības, un visbeidzot galvojumu piegādātajām turbīnām apvienojumu ar pirkuma cenu. Darījumu vadīja partneris Gints Vilgerts.

Tiek izstrādāta jauna brošūra par ķīlām

Sorainen Law Offices uzsācis darbu pie projekta, kurā sniegs palīdzību Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankai, izstrādājot brošūru par ķīlām katrā no Baltijas valstīm. Līdzīga brošūra jau ir tapusi citās Austrumeiropas valstīs, piemēram, Slovākijā. Šādas praktiskas informācijas mērķis ir palīdzēt orientēties ķīlu un jo īpaši komerckīlu darbībā konkrētā valstī, tādā veidā veicinot ķīlu un visas finanšu sistēmas attīstību. Stabila nodrošinājuma un finanšu tiesību sistēma Baltijas valstīs darbojas jau vairākus gadus. Šādas brošūras sagatavošana apliecina starptautiski atzītas bankas uzticēšanos Baltijas valstīm un mūsu tiesību sistēmām,” uzskata Sorainen Law Offices Rīgas biroja advokāts Ģirts Rūda. Sagaidāms, ka pirmā brošūra par Latviju savu dienas gaismu ieraudzīs līdz 2004. gada beigām, un tā būs pieejama arī Sorainen Law Offices klientiem.

Konsultēšana naudas “atmazgāšanas” novēršanas lietā
Sorainen Law Offices pārstāvējusi starptautisko finanšu sabiedrību “Travelx Global and Financial Services Ltd” naudas atmazgāšanas” novēršanas procedūru pārbaudē Baltijas valstīs. Travelx, kura ir izveidota, nesēn apvienojot tādas plaši pazīstamas sabiedrības kā “Thomas Cook Financial Global Services” un “Travelx Group”, uzdevumā Sorainen Law Offices Rīgas un Viļņas biroji apkopoja informāciju par kompānijas sadarbības partneru - lielāko Baltijas valstu banku finansiālo stāvokli un naudas “atmazgāšanas” novēršanas procedūrām. Ģirts Rūda, Rīgas biroja advokāts uzsvē: “Visas darbības, kas vērstas uz naudas “atmazgāšanas” ierobežošanu, pašlaik ir īpaši svarīgas kā Travelx, tā arī jebkurai citai finanšu institūcijai, ņemot vērā gan pēdējās tendences pasaulē, gan arī nesenos teroristu uzbrukumus Krievijā un citur pasaulē.”

Konsultēšana nozīmīgā daļu pārdošanas-pirkšanas darījumā
Sorainen Law Offices Viļņā partnere Renata Beržanskienē konsultēja mazākuma akciju īpašnieku Kazickas ģimeni un V. Gruodis par 10% akciju pārdošanu lielākajā mobilo sakaru operatorā Baltijas valstīs UAB Omnitel uzņēmumam TeliaSonera. Mazākuma akcionāri piekrita pārdot savas akcijas par USD 63,5 milj. Darījuma vērtība tika balstīta uz UAB Omnitel vērtējumu USD 603 milj. apmērā par 100% daļu. Pēc šī darījuma TeliaSonera ieguva visas UAB Omnitel akcijas.

Juridiska palīdzība vienam no lielākajiem Lielbritānijas investīciju uzņēmumiem pārrobežu investīciju pakalpojumu sniegšanai Igaunijā
Kopš Igaunijas iestāšanās Eiropas Savienībā citu

dalībvalstu investīciju sabiedrības var sniegt investīciju pakalpojumus Igaunijā, nenodibinot Igaunijā filiāli. Mūsu juristi Kaido Loor vadībā sniedza juridiskas konsultācijas vienai no vadošajām Lielbritānijas investīciju kompānijām jautājumos par pārrobežu investīciju pakalpojumu sniegšanu Igaunijā.

Apvienošanās IT un banku sektorā

Nesen kopuzņēmumu nodibināja viens no lielākajiem Somijas IT pakalpojumu sniedzējiem un Igaunijas banka. Apvienošanās mērķis ir ne tikai atbilde augošajai starptautiskajai konkurencei, bet arī turpinājums idejai par uzņēmumu darbību ārpus pakalpojumu decentralizāciju, kas nav būtiskas kredītiestādes konkurences stratēģijai. Darījumā bija iesaistītas vairākas valstis un bija jāsniedz vairāki paziņojumi un dokumenti Eiropas Komisijai. Koncentrācijas darījuma pusē un vairākkārtēju paziņojumu jautājumos Igaunijā palīdzēja Sorainen Law Offices Tallinas birojs, bet paziņojumus Lietuvas sakarā kārtoja Viļņas birojs. Paziņojumu sagatavošanas procesu vadīja vecākie juristi Evelin Pärn-Lee un Raminta Karlonaite.

Viens no
vispieredzē-
jušākajiem Lietuvas
šķīrētjesnešiem
strādā mūsu Viļņas
● birojā

Partnere Renata Beržanskienē ir šķīrētjesnese Viļņas Saimnieciskajā šķīrētjesā, kas specializējas civiltiesībās, uzņēmumu tiesībās un komerciesībās. 2004. gadā Renata jau ir piedalījusies četrus šķīrētjesas lietu izskatīšanā – trīs no tām saistītas ar celtniecības strīdiem un viena

par kaitējumu, kas nodarīts, pusēm pienācīgi nepildot līgumsaistības. Renatai ir vairāk nekā piecu gadu šķirējtiesas pieredze. Viņa ir vispieredzējušākā tiesnese Viļņas Saimnieciskajā šķirējtiesā (pirms reorganizācijas – Šķirējtiesa pie *Association ICC-Lithuania*).

Sorainen Law Offices kolektīvam ir pievienojies

● 50. jurists

Ar šī gada 1. oktobri Sorainen Law Offices Viļņas biroja kolektīvam pievienojies jauns jurists Mantas Petkevicius. Līdz ar Petkevicius kunga pievienošanos Sorainen Law Offices juristu skaits pieaugs līdz piecdesmit. Jau iepriekš vadošais partneris Aku Sorainen kungs kādā no intervijām žurnālam *European Lawyer* norādīja: "Ir sagaidāms, ka līdz gada beigām biroja juristu skaits pieaugs līdz 50. Attīstība ir pārsniegusi mūsu prognozes sakarā ar klientu skaita palielināšanos un augstas kvalitātes pakalpojumu sniegšanu. Kā lielākais pilnīgi integrētais Baltijas advokātu birojs mēs esam gatavi turpmākiem izaicinājumiem."

● Raksti

Ar šī gada 1. jūliju Sorainen Law Offices ir uzsācis sadarbību ar iknedēļas laikrakstu **The Baltic Times**, veidojot rubriku **Taking counsel**, sniedzot atbildes uz lasītājiem aktuāliem jautājumiem dažādās tiesību jomās.

Sekojoši raksti ir publicēti šī gada jūlijā un augusta mēnešos:

Laikrakstā *The Baltic Times*:

- Agris Repšs: Kur man jāiesūdz tiesā Baltijas parādnieks?

- Marius Urbelis: Kas jāņem vērā, pērkot zemi Baltijā?

- Gints Vilgerts: Vai visi ārvalstniekiem piederošie uzņēmumi tiks likvidēti 2005. gada 1. janvārī?

- Toomas Prangli: Kas jāņem vērā, pērkot citu uzņēmumu Baltijā?

- Paul Künnap: Baltija – jauna nodokļu "paradīze"?

- Mindaugas Lescius: Nodarbinātības iespējas ES pilsoņiem

- Gints Vilgerts: Kāpēc apdrošinātāji atsakās maksāt?

- Agris Repšs: Kā es varu cīnīties pret nokavētiem maksājumiem?

- Anne Adamson: Kas man jādara, ja mans kopuzņēmums ir nonācis strupceļā?

Igaunijas uzņēmējdarbības laikrakstā *Äripäev*:

- Karin Madisson: Dividenžu sadali var izvēlēties.

Northamptonshire uzņēmējdarbības žurnālā *Business Times*:

- Rosa Rotko: Juridisks saiets, labas iespējas - Igaunija

Žurnāla **Baltijas kurss** vasaras izdevumā krievu valodā, kas iznāca 2004. gada jūlijā, tika publicēta intervija ar advokātu **Dmitriju Petrovu** "Kas jāņem vērā, pērkot vai pārdodot uzņēmumu Baltijas valstīs?"

Vecākā juriste **Eva Berlaus-Gulbe** sniedza interviju laikrakstam **Dienas Bizness** par uzņēmumu pārreģistrācijas Komercreģistrā jautājumiem. Evas Berlaus-Gulbes sniegtās atbildes tika publicētas rakstā "“Nacionalizācijas” draudi" 2004. gada 25. augustā, speciālajā laikraksta pielikumā par Advokatūru un juridiskajiem pakalpojumiem.

Iepriekšminētie raksti atrodami mūsu mājas lapā www.sorainen.com

● Semināri

No 2. septembra līdz 3. septembrim Tallinā vecākā juriste **Eva Berlaus-Gulbe** piedalījās seminārā par Konkurences likumu, sniedzot prezentāciju "**Aizstāvības tiesības konkurences lietās**".

Partneris **Gints Vilgerts** 15. oktobrī piedalīsies kā runātājs VIII ikgadējā starptautiskajā konferencē "**Apdrošināšana un pārāpdrošināšana Baltijā 2004**", prezentējot materiālu "**Baltijas valstu tiesu prakse apdrošināšanā**". Konferenci rīko Latvijas Apdrošinātāju asociācija sadarbībā ar Lietuvas un Igaunijas apdrošināšanas asociācijām.

Advokāts **Jānis Taukačs** 25.-26. oktobrī piedalīsies kā runātājs 10. starptautiskajā konferencē "**Bankas un finanses Baltijā 2004**", prezentējot materiālu "**Nodokļu strīdi Baltijas valstīs**".

● Dalība asociācijās

Ar 9. jūliju Sorainen Law Offices Rīgas birojs ir kļuvis par **Nīderlandes-Latvijas tirdzniecības palātas biedru**. 4. novembrī tiek plānota Nīderlandes-Latvijas tirdzniecības palātas biedru pieņemšana Sorainen Law Offices Rīgas biroja telpās, lai iepazīstinātu tirdzniecības palātas biedrus ar Sorainen Law Offices darbību.

● Darbinieki

Rīgas biroja juristi **Jūlija Jerņeva** un **Mārtiņš Paporinskis** ar šī gada septembri atstāj biroju uz vienu gadu, lai kļūtu par juridisko zinātņu maģistriem.

Jūlija studēs Eiropas koledžā, pilsētiņā Brige (Brugge), kas atrodas Beļģijā, bet Mārtiņš dosies uz Oksfordas universitāti, Karalienes koledžu (Queen's College) Anglijā.

Cik liela ir Latvijas nemateriālā vērtība?

Rakstu ir sagatavojis mūsu sadarbības partneris Amadeus Group

Tie, kas ir gatavi pirkt Latvijas uzņēmumus par cenu, kas pārsniedz to materiālos aktīvus, var saskarties ar daudzām problēmām.

Pēdējā laikā palielinās to Latvijas uzņēmumu skaits, kurus nopirkuši ārvalstu ieguldītāji. Manuprāt, šos darījumus var iedalīt divās teorētiskās kategorijās:

1) Uzņēmumu pirkšanas, kuru sekmīgo darbību nosaka unikāls faktoru apvienojums, kas nodrošina šiem uzņēmumiem praktiski garantētas pārdošanas. Parasti šiem uzņēmumiem ir iekārtas/tehnoloģijas, kas mantotas no Padomju Savienības laikiem (kas var būt modernizētas) produktu (preču/pakalpojumu) izgatavošanai, kas ir pieprasīti Baltijas reģionā.

2) To uzņēmumu pirkšanas, kuriem ir darīšana ar vidēju konkurenci (es uzskatu, ka līdz šim lielākajā daļā nozaru nav bijusi spēcīga konkurence), kuru darbība tādēļ lielā mērā ir atkarīga no korporatīvās vadības sistēmas efektivitātes.

Kāds būs drošs pēc "pirmā veida" darījuma, tomēr ieguldītājam, kurš pērk "otrā veida" uzņēmumu, var būt jāveic daudzi uzdevumi, par kuriem viņš pat nenojauš, noslēdzot darījumu. Tas nozīmē, ka ieguldītājs, kurš neapzinās potenciālas problēmas, neņems to vērā, vedot sarunas par darījuma summu. Praksē šīs potenciālās problēmas var būt strukturētas šādi:

Korporatīvās vadības sistēmas vispārējais stāvoklis. Ļoti daudziem vadītājiem Latvijas uzņēmumos, pat tiem, kuri ir ļoti sekmīgi, ir tā saucamais

"rūpnieciskais domāšanas veids". Tas raksturīgs arī tirdzniecībai, ne tikai ražotājiem. Tas noved pie prioritāras gatavības ieguldīt materiālos aktīvos, pietiekami neattīstot tādas korporatīvas vadības elementus kā stratēģija, darbības procesu faktiska pielāgošana un cilvēku potenciāla sistemātiska attīstība. Piemēram, sabiedriskās domas aptauja pierādīja, ka formāla attīstības stratēģija pastāv tikai 50% aktīvi attīstošos uzņēmumos, un lielākā daļa vadītāju uzskata, ka viņu uzņēmumu attīstību galvenokārt kavē tādi ārēji faktori kā spēcīga konkurence (!) un apgrozāmo līdzekļu trūkums. Nepietiekami tiek novērtēti tādi starpkorporatīvi resursi kā savas vadības kompetence vai darbinieku kompetences attīstība. Atbilstoši tiek noteiktas ieguldījumu prioritātes uzņēmuma attīstībā. Tā rezultātā uzņēmumiem ir korporatīvas vadības sistēmas, kas neatbilst uzņēmuma attīstības līmenim (ņemot vērā, pirmkārt, tādas parametrus kā apgrozījums, tirgus daļa un darbinieku skaits). Saskaņā ar Larija Greinera (Larry Greiner) organizācijas attīstības teoriju uzņēmumi joprojām nevar izaugt no sava "bērnības perioda" "tiešās vadības" stadijā. Tādēļ uzņēmumi paliek pilnīgi "orientēti uz personībām", kas nozīmē augstu potenciālu risku ieguldītājam, kas nedomā stāties izpilddirektora amatā un pats sākt organizēt korporatīvo vadību "nepazīstamā teritorijā". Ieteicams: gatavojoties ieguldīt uzņēmumos, kas ir "brīvās konkurences" segmentā, pieprasiet, lai tiktu veikta korporatīvās vadības sistēmas revīzija kā priekšnosacījums sarunām par cenu. Turklāt mēs iesakām ņemt vērā, ka parasti uzņēmumi, kas nodarbojas ar uzņēmumu novērtēšanu, pirmkārt paļaujas uz finanšu instrumentu novērtējumu, kas, kā mēs esam noteikuši, nesniedz atbilstošu priekšstatu.

Īpašnieka cerības, ja viņš paliek uzņēmuma līdzīpašnieks. Diezgan bieži Latvijas uzņēmēji potenciāli uztver ārvalstu ieguldītāju kā Ziemassvētku vecīti, kas atnesīs naudas maisu.

Uzņēmuma īpašnieks ir pārliecināts, ka vienīgā lieta, kas nepieciešama viņa uzņēmuma attīstībai, ir nauda – pēc tam, kad ieguldītājs iedos naudu, uzņēmums darbosies pilnā sparā. Īpašnieks vienkārši nav gatavs pieņemt, ka ieguldītājs var vēlēties veikt vadības kvalitātes revīziju un pat ierosināt izpilddirektora nomainīšanu (parasti lielāko daļu Latvijas uzņēmumu vada to dibinātāji). Pavisam nedomājot ārvalstu ieguldījumu meklētāji ir gatavi ne tikai naudas, bet arī darbības tehnoloģiju "uzstādīšanai", kas nozīmē, pirmkārt, nepieciešamību mainīt uzņēmuma īpašnieka vadības ieradumus. Ieteicams: uzziniet, ko potenciālais līdzīpašnieks sagaida, citādi būs neizbēgamas problēmas, īstenojot ieguldījumu programmu.

«Apnikušie zīmoli». Latvijas patēriņa tirgus pēdējo gadu laikā attīstās diezgan strauji (vidēji + 25% gadā). Tomēr, zīmoli, kas vienkārši palielinās līdz ar tirgu, kontrolē ievērojamu daļu segmentu. Praktiski nenotika nekāds darbs pie zīmolu nepieciešamās uzturēšanas un attīstības, zīmolu pienācīgas pozicionēšanas, patērētāju lojalitātes veidošanas utt. Veicināšanas pasākumos dominēja tieša (bez attēla) reklāma un pārdošanas veicināšanas pasākumi visos (!) cenu segmentos. Turklāt pēdējo trīs gadu laikā strauji attīstās patērētāju kultūra aktīvajā segmentā. Pamatojoties uz minētajiem faktoriem, var teikt, ka lielākajai daļai patēriņa tirgus līderu līdz šim nav profesionāli "uzbrukts". Labs piemērs būtu viesnīcu, restorānu un ēdināšanas (HoReCa) segments un «Lido» dominēšana bez neviena līdzvērtīgi pozicionēta konkurenta. No vienas puses, tas dod labu iespēju ātri palielināt iegūtā zīmola vērtību, bet, no otras puses, pastāv risks, ka tirgus segmentu, ko jūs ieguvāt līdz ar zīmolu, var pārņemt profesionāls konkurents. Pēc Latvijas pievienošanās ES šādi riski ir kļuvuši daudz reālāki.

Ieteicams: novērtējot uzņēmumus, pievērsiet lielu uzmanību pozicionēšanas pasākumu kvalitātes novērtēšanai, kurus veic īpašnieks,

nevērtējiet tikai budžeta lielumu un tirgus daļu Latvijas plānotās ekonomiskās attīstības apstākļos.

Neattīstīts nodarbinātības aģentūru tirgus. Gadījumā, ja ieguldītājam nepieciešams izveidot korporatīvu grupu vai atrast vadītājus, viņš sastapsies ar kandidātu trūkumu, kuriem ir nepieciešamā vadības kvalifikācija (tas tik daudz neattiecas uz finanšu speciālistiem). Mūsu uzņēmums vairākos gadījumos ne tikai ir izveidojis vadības grupu pēc Klienta pieprasījuma, bet arī organizēja sekojošu sistemātisku, pakāpenisku apmācību jaunajai vadības grupai. Šādu situāciju darba tirgū rada Latvijas universitāšu un koledžu nepietiekamā uzmanība speciāli apmācītiem potenciāliem vadītājiem. Tas, savukārt, arī ietekmē iepriekš minēto faktu, ka lielāko daļu uzņēmumu vada to īpašnieki. Ieteicams: esiet gatavi, ka atbilstoša personāla atrašana prasīs ilgu laiku un ka cilvēkiem, kurus jūs nodarbināt, var trūkt zināšanu pat par vienkāršām lietām, kas vadītājam jāzina, kā arī prasmes.

Izlasot līdz šai vietai, varētu rasties jautājums: Kā, galu galā, uzņēmumiem izdodas ieņemt vadošas pozīcijas, ja ir šāda "nekārtība"? Rezumējot, straujā ekonomiskā attīstība un nedaudz "provinciālais" domāšanas veids ir radījis "vēsturiski ierobežotas vadības" situāciju. Ja dalībnieks aizņem ievērojamu daļu tirgus segmenta, tas automātiski tiek uzskatīts par ļoti bīstamu pretinieku, un jaunienācēji tirgū vienkārši mēģina atrast "nišu, kas ir brīva no milžiem". Krievijā, piemēram, situācija ir tieši pretēja, lielākie uzņēmumi tur nav pasargāti no "netradicionāla" dalībnieka uzbrukuma: piemēram, naftas uzņēmējs var nolemt ieguldīt mazumtirdzniecībā, viņš nopērk profesionālu grupu un sāk sekmīgu darbību... Bet Latvijā praktiski nav bijuši šādi precedenti.

Rezumējot: ieguldot uzņēmumā, pievērsiet uzmanību uzsvaram lietderībai

uz novērtēšanas procedūru, kuri nav raksturīgi parastai praksei citur pasaulē, un nepieciešamības gadījumā vai nu pieprasiet, lai ieguldījumu meklētājs sedz šos izdevumus, kā priekšnosacījumu sarunām, vai uzņemieties šo darbu pats pēc vienošanās panākšanas, ka kandidātam būs jākompensē izmaksu daļa, neskatoties uz sarunu rezultātu par uzņēmuma pirkšanu. Mēs esam noteikuši savā praksē, ka tas tiek uztverts kā parasts risinājums ar nosacījumu, ka jūs ļaunlatieties uz ieguldījumu meklētāja apmulsumu – par ko ieguldītājs runā? Neskatoties uz visām iepriekš minētajām "šausmām" un daļēji pateicoties tām, Latvijas tirgus ir ļoti interesants profesionāļiem, un tie, kuri tam tuvojas pareizi, var iegūt daudz vairāk nekā citās valstīs ar "tradicionālāku" attīstību.

Papildu informācija pieejama no:

Aleksands Fridmans
(Alexander Fridman)
Konsultāciju uzņēmuma "Amadeus Group" atbildīgais partneris
e-pasts: af@amadeusgroup.lv
telefons: (+371) 9621470
www.amadeusgroup.lv